

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 8. Virtus arduis crefeit, adversarijs gaudet, lucet in terra. Fig. Symb.
Testim.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Pepinus querit, cur Deus vocem Abraham ingeminaret? Respondet: factum, ad excitandam voluntatem in effectum tam difficilis jussionis. Sed nunc quero: cur illum, iterato nomine etiam tunc appellavit, quando jam afferre manus filio volebat, & Deo obtemperare? *Abraham, Abraham, non extendas manum tuam super puerum.* v. 11. 12. Causa est; quod, ut illi arduum fuit, necem filio inferre, ideoque bis de nomine vocari debuit; sic, postquam degustavit, quantum boni illud tam heroicum opus complecteretur; sic illum abripuit obedientia, & incitatum filij immolandi desiderium; ut bis quoque vocare oporteret, quod intermitteret; sicut bis nominari debuit, ut inchoaret opus. Did. Nisf. f. 5. D. 5. Quadr. §. 5.

Forstian non erant sepulchra in Egypto; ideo tulisti nos, ut moreremur in solitudine. Ex. 14. 11. Ita dixit timore conterritus populus, dum mare occurrit. Terræ promissionis vicinis, non mare, & amaras aquas, sed Jordanis fluvium trajicere, necesse: nec timent; sed intrepidè undarum calcant profunda: *omnis populus per arenam alveum transibat.* Jos. 3. 17. Quò propitius virtuti accedimus, placidior, & jucundior nobis est. Magis laborat, qui à profectu magis distat. Egressio amara, sed progressio jucunda. Naxera in Jos. 3. §. 36.

Transibis ad montem, atque succides tibi, atque purgabis ad habitandum spatia; & poteris ultra procedere. Jos. 17. 18. Mons sylvofolius industriâ potest domari, ut commodus fiat habitati. Idem in Jos. 17. §. 30.

Quando petra fundebat mihi rivus olei. Job. 29. 6. S. Gregor. mor. l. 19. c. hic per petram intelligit virtutem: quæ dura pluribus, ut petra, videtur; sed decursu temporis dat oleum. Pinna in Eccl. 6. Ethol. 79.

Assument pennas sicut aquilæ; current, & non laborabunt, ambulabunt, & non deficient. Il. 40. 31.

Jesus ductus est in desertum. Matth. 4. 1. Non sine mysterio Evangelij prædicationem aggressurus. Deinde abiit per satana. Matth. 12. 1. Tandem introivit in hortum. Joan. 18. 1. Ut significaret: eos, qui Evangelicam perfectionem aggrediuntur; à desertis, & incultis, locis ad uberes, & amœnos agros sensim pervenire. Hæc est, ea, quæ initio difficilia, & aspera, judicabant, amore augete, tanquam facillima subire. S. Ambros. l. 4. in Luc. videre, quibus itineribus ad paradysum reducamur. Nunc in deserto Christus est, agit hominem; instruit, informat, exercet, ungit oleo spiritali. Ubi videt robullioem, per facta, & fructuosa, traducit; postea in paradiso constituit tempore Passionis. Mendoza in 1. Reg. 14. Sect. 9.

Beati, qui esuriunt &c. Matth. 5. 6. Post luctum ponitur esuries. S. Ambr. l. 6. in Luc. ordinem prosequamur: peccatum depositum, temperavi mores, delicta deservi: esurie incipio, & sitire, justitiam.

Jugum meum suave est. Matth. 11. 30. Juvenci initio jugum detrectant, & ad ferendum vix adiguntur: assueti ultra colla supponunt. Sic, licet initio, velut taurus indomitus, pietatis jugum ejicias; tandem affuetus libenter trahes. Pinna Ethol. 79.

Et accipens calicem. Matth. 26. 27. Prius panem, postea calicem, consecravit. Theophylactus in Luc. 22. Primo datur panis, secundo calix: prior enim est in spiritualibus laboriosus actus, velut panis; non solum, quia in vultus sudore laboratur; sed etiam, dum comeditur, non est facilis ad glutendum. Deinde, post labores, sequitur exultatio divinæ gratiæ, quæ est calix. *Comedite, & inebriamini charissimi.* Sylveira hic.

Mulier, cum parit, tristitiam habet &c. Joan. 16. 21. Docet spernere ardua virtutis. Virtutem inchoans exercere: concipis expecta, & gaudebis. Pinna Ethol. 79.

Testimonia.

Ex Veteri, & Patribus.

Venite filij, audite me; timorem Domini docebo vos. Ps. 33. 12. Sicut discipuli initio vix terroribus, & flagellis, ad studium adiguntur; cum verò proficiunt, scientiæ dulcedine allecli, vix à studio avelli possunt: sic sensim virtutis tyrones cum delectatione eam exercent. Pinna Ethol. 79.

In opere ipsius exiguum laborabis, & cito edes de generationibus illius. Eccl. 6. 20. - *in novissimis enim invenies requiem in ea, & convertetur tibi in oblectationem.* v. 29. Studium pietatis consuetudine dulcescit. Idem ibidem.

Jesus tibi dicit: tolle crucem tuam, & veni, & sequere me. Matth. 16. 24. Et si talis fueris, ut semper Christum sequaris; quanto plus secutus fueris, tanto minus laborabis. Origen. apud Naxera in Josue c. 3. §. 36.

Harpyæ vultum habent Virginum; ungues autem aduncos, & rapaces. Virtus sevetò, & gravi vultu: sed si familiariter accesseris, blandissimò admittit gremio; & brachiis charitatis constringit. Hildebertus ep. 59.

§. VIII

Virtus arduis crescit, adversarijs gaudet, lucet in terra.

Figuræ, Symbola.

Quanto opprimebant eos, tanto magis multiplicabantur. Ex. 1. 12. Vides quam crescat adversis agitata virtus, quæ in prosperis languet, & marcescit. In Hebr. pro multiplicabantur, est *erumpebant*: sicut aqua, vel fluvius, quò magis arctatur, & concluditur; eò majori copiâ eluctatur aggeres, obicæque perfringit, & erumpit. Cornelius hic.

Virtutem quidam olim ita expressit: facem inversam pinxit, quæ majores sese consumendo flammæ ejiciebat, majoremque lucem

cem vibrabat, cum Lem: *Vires inclinat a re- fumo*. Bessius D. 2. adv.

Horologium solare. Lem: *Umbra lucem*. Scilicet indicat. In aduersitate virtus innotescit. Picinelli. Stellæ. Lem: *In tenebris magis*. Quomodo stellæ in nocte lucent, in die latent: sic vera virtus; quæ sæpe in prosperis non apparet, eminet in aduersis. S. Bernardus l. 27. in Cant. Picinelli.

Testimonia ex Patribus.

Etsi corpus includitur, etsi caro detinetur, omnia Spiritui patent. Tertull. lib. ad MM.

Virtus duritiâ exstruitur, mollitiæ verò destruitur. Idem ibidem.

Virtus, est ad perferendorum malorum fortis, ac inuicta, patientia. Ex quo fit, ut virtus nulla sit; si aduersarius desit. Lactantius l. 5. div. instit.

Non potest accidere, omnino non potest; ut, qui virtutem diligenter exequitur, nunquam plurimos acquirat inimicos. S. Chrysof. hom. 15. in Matth. 5.

Vitijs semper seruiunt blandimenta, lenocinantur dulcibus delictis: virtutibus verò austerâ, & fortia, sunt amica. Chrysol. l. 74.

Nulla virtus in veritate clarescit; nisi oppositum, aut retrahens, siue impediens, patitur. Habet virtus fornacem, habet & refrigerium: in uno probatur, in altero requiescit. Sim. Cass. l. 4. c. 1.

§. IX.

Virtutem consequendi, & conservandi, praxes.

Prima, Sensim, & pedetentim.

DEt tibi Deus de rore cæli &c. Gen. 27. 28. Cur non dixit, det tibi de pluvia cæli, sed tantum de rore, qui vix terræ irrigat superficiem? quia ros sensim, & leniter, descendens, terræque imbibitus, uberem eam reddit: pluvia autem larga terram inundat, radices evellit. Sciebat prudens senex, ad culmen supernæ benedictionis non extensis alis, sed gradibus pedetentim ascendendum: sicut angeli, alioquin alis præditi, per scalam Jacob ascendebant. Castillo Illat. 8.

Hæ sunt mansiones filiorum Israël. Num. 33. 1. Quadraginta & duabus, stationibus peregrinati sunt filij Israel ex Ramesse usque in terram promissionis. Cur brevi itinere Deus eos non perduxit eò? Origen. hom. 27. in Num. in his intelligit figuraliter conversionem à creaturis. Per Ægyptum starum miserum culpæ; per familias Jacob, animas; per terram promissam, gloriam, vel culmen virtutis; per mansiones, profectum in virtute. Antequam, inquit, ad perfectum veniat, in eremo habitat: ubi scilicet exerceatur in præceptis Domini. Et, ubi fides fuerit in eo probata, inde venit ad aliam; & quasi de una mansione ad alteram transit! Et impletur in his illud, quod scriptum est: *ibunt de vir-*

tute in virtutem. Pf. 83. 8. usquequò perveniant ad ultimum, imò ad summum, gradum virtutum. Idem ibidem.

Sicut aquila provocans ad volandum. Deut. 32. 11. Quid putamus, fratres, quomodo tunc repente de terris ad cælos evolare poterimus, qui nunc exercitiò, & usu, quotidianò, volitare non didicimus? Nunquid non Christus sicut aquila provocat ad volandum filios? *Quis dabit mihi pennas sicut columbæ?* Pf. 54. 7.

Non adhuc perpetes petit aquila volatus; sed cum columba genere, & inter Christianæ petræ cavernas amat volitare. S. Aelredus l. 1. speculi c. 5. Plumescat interim, Domine Jesu, plumescat, quæso, anima mea in nido disciplinæ tuæ; pavesce in foraminibus petræ, in caverna materiæ. Bæza t. 2. l. 6. c. 1. §. 6.

Botrus Cypri Dilectus meus. Cant. 1. 13. Adhuc non uva, non mustum, non vinum; sed tantum botrus, scilicet gemmula, siue flos. Orig. hom. 2. in Cant. in quibus verbum Dei vitis vera efficitur; non eis ad summum maturos botros producit, & dulces: nec repente eis efficitur vinum suave, & lactificans cor hominis; sed prius producit eis suavitatem odoris in florem. Idem t. 1. l. 1. c. 9. §. 4.

Vidimus stellam. Matth. 2. 2. Hinc est, quod & ad Magos, noctis incolas, & totis obstupescences oculis, tenuiter micans stella assuefacit ad lucem; & gradatim pertrahit ad ipsum fontem Luminis, & dierum. S. Chrysol. l. 87.

Lacrymis capit rigare pedes ejus. Luc. 7. 38. Quid memorem de sepulturæ officio, quod prævenit; de pedibus ascendens ad unctionem capitis. Marci 14. 3. Drogo Ost. de sacr. Dom. Pass.

Virtus exercitiò perseverat. S. Chrysol. l. 28.

Secunda. Prius extirpa vitia.

Figura, Symbola.

Ex Veteri, & Novo.

Egresso foras Jacob, venit Esau. Gen. 27. 30. Sic sanctitas, & iniquitas, nunquam conveniunt. Mendoza in 1. Reg. 5. 1.

Vidit in somnis scalam stantem super terram, & cacumen illius tangens cælum. Gen. 28. 12. Ego pietatis exercitationem scalæ Jacob visæ rectè comparaverim: cujus pars terram, pars verò cælum, attingebat: Ex quo eos admonere opus, qui ad virtutem ducendi sunt: ut prius admoveant gradibus vestigium; & inde paulatim ascendendo, progrediendoque, ad comprehensibilem humanæ naturæ altitudinem perveniant. Quemadmodum verò in gradibus prima est ascensio, ab humo recessus; sic in exercitatione laudabilis operis discessus à malò. S. Basilus in Pf. 1.

Percussum Ægyptium abscondit sabulò. Ex. 2. 12. Prius Moyses Ægyptium occidit, quàm à colloquium cum Deo vocaretur. Ex. 3. 2. S. Ambros. l. 2. de Abel, & Cain, c. 4.

Cum